

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

кафедра твердотільної електроніки та інформаційної безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан фізичного факультету

/Лазур В.Ю./

2022 року

Робоча програма навчальної дисципліни
“ МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ”

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 12 Інформаційні технології
(шифр і назва)

Спеціальність 125 Кібербезпека
(шифр і назва)

освітньо- професійна програма
«Системи технічного захисту інформації, автоматизація її обробки»
(шифр і назва)

спеціалізація _____

статус дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/за вибором)

Мова навчання українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **12 Інформаційні технології** спеціальності **125 Кібербезпека** освітньої програми **Системи технічного захисту інформації, автоматизація її обробки.**

Розробник: доктор фіз.-мат. наук, професор Різак В.М.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри твердотільної електроніки та інформаційної безпеки протокол № 7 від «28» 04 2022р.

Завідувач кафедри Різак В.М.

Схвалено науково-методичною комісією фізичного факультету протокол № 10 від «29» 04 2022р.

Голова науково-методичної комісії Карбованець М. І.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 90	1
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	2
	Лекції:
	24
	Практичні (семінарські):
	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:
	62

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Мета курсу – розкриття сутності процесу навчання у вищій школі, основних методів, засобів і форм організації навчального процесу; надання студентам цілісної системи педагогічних знань, умінь і навичок з дидактики вищої школи, які необхідні у професійній діяльності фахівців з кібербезпеки; розвиток у студентів здатності успішно застосовувати набуті знання та уміння при розв’язанні педагогічних ситуацій, пов’язаних з навчанням та іншими аспектами роботи з персоналом; оволодіння сучасними методиками викладання дисциплін у вищій школі, методикою розроблення методичних матеріалів до проведення занять; формування вмінь щодо проведення усіх форм занять і контролю результатів навчання; розвиток у студентів здатності до самоосвіти та саморозвитку.

Завдання дисципліни «Методика викладання у вищій школі» – поглиблення, конкретизація змісту основних понять, ідей та закономірностей, засвоєних студентами магістратури під час опанування циклу психолого-педагогічних дисциплін; формування системи знань щодо теоретико-методологічних та методичних засад методики викладання навчальних дисциплін у вищій школі; розвиток системи навичок щодо виокремлення актуальних проблем сучасних систем вищої освіти та особливостей методики їх викладання; ознайомлення з найбільш важливими питаннями загальних основ дидактики з позицій сучасного підходу; формування у студентів потреби у постійному вдосконаленні

своїї методичної майстерності та інтересу до вивчення досягнень методичної науки і педагогічної практики.

Фокус навчальної дисципліни: зміст та матеріал навчальної дисципліни стосується аналізу теоретико-методологічних основ викладання як галузі наукових знань, які орієнтують студента на актуальні питання сьогоденного стану освітнього процесу у закладах вищої освіти, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра у галузі кібербезпеки.

Місце дисципліни в структурі освітньо-наукової програми: курс відноситься до дисциплін нормативної частини циклу професійної підготовки, за результатами яких здобувачі здають залік та виконують навчальний процес по спеціальності 125 Кібербезпека.

Відповідно до Стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня спеціальності 125 Кібербезпека, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів другого рівня вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна: здатність особи розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

Загальні компетентності:

1. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності). (КЗ-5)

Фахові компетенції (ФК)

1. Здатність провадити науково-педагогічну діяльність, планувати навчання, контролювати і супроводжувати роботу з персоналом, а також приймати ефективні рішення з питань інформаційної безпеки та/або кібербезпеки. (КФ10).

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті опанування дисципліною «Методика викладання у вищій школі» у студентів будуть сформовані компетентності з навчальної дисципліни, що узгоджуються із загальними та професійними якостями.

Відповідно до освітньої-професійної програми «Системи технічного захисту інформації, автоматизація її обробки» вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН): вільно спілкуватись державною та іноземною мовами, усно і письмово для представлення і обговорення результатів досліджень та інновацій, забезпечення бізнес\операційних процесів та питань професійної діяльності в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки (ПРН1); зрозуміло і однозначно доносити власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до персоналу, партнерів та інших осіб (ПРН15); мати навички автономного і самостійного навчання у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки і дотичних галузей знань, аналізувати власні освітні потреби та об'єктивно оцінювати результати навчання (ПРН17); планувати навчання, а також супроводжувати та контролювати роботу з персоналом у напряму інформаційної безпеки та/або кібербезпеки (ПРН18);

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі»: вільно спілкуватись державною та іноземною мовами для представлення і обговорення результатів досліджень у галузі інформаційної безпеки та кібербезпеки (ПРН1); вміти формулювати власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також чітко обґрунтовувати їх персоналу своєї та партнерським організаціям (ПРН15); мати навички управління навчальними процесами у сфері інформаційної безпеки та кібербезпеки, які є складними, непередбачуваними і потребують нових підходів, та здатність продовжувати навчання персоналом у напряму інформаційної безпеки та/або кібербезпеки з високим ступенем автономії (ПРН17); знати методологію планування навчання персоналу в галузі інформаційної безпеки та контролювати її результат (ПРН18).

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: оцінювання домашніх і самостійних завдань та контрольних робіт; оцінювання завдань, виконаних студентами під час практичних занять, залік.

Контрольні заходи включають такі **форми контролю**: поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль – оцінювання рівня знань, умінь і навичок здобувачів, що здійснюється в ході навчального процесу проведенням усного опитування, контрольної роботи, тестування, домашнього завдання тощо.

Результатом *модульного контролю* є модульна бальна оцінка, за якою підбивається підсумок роботи студентів впродовж модуля у відповідності до кредитно-модульної системи оцінювання знань (КМСОЗ).

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, що визначений навчальною програмою, та в терміни, встановлені графіком навчального процесу. При семестровому контролі отримані здобувачем згідно КМСОЗ переводяться в оцінки за національною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Комплексний показник успішності здобувача другого рівня вищої освіти, його обізнаності в предметі, що вивчається, характеризує якість його знань, систематичність, творчість, активність та самостійність. Максимальна сума балів за всі види робіт (контрольні, самостійне вивчення, практичні (семінарські) заняття) з даного курсу становить 100 балів.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: **оцінювання домашніх і самостійних завдань та контрольних робіт, виконаних студентами під час занять.**

Форма модульного контролю: **контрольна робота.**

Форма підсумкового семестрового контролю: **залік.**

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	20	40
3	4	4	9		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	20	40
8	3	3	3	3		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	2	5	2	5
Разом		5		5

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Завдання для **модульної контрольної роботи** складається з 4 питань, кожне з яких оцінюється максимально у 5 балів. При оцінюванні кожного завдання контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань: оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань; оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань; оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань; оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.. Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Студенти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються. У разі коли студент не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо студент не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і у відомості обліку успішності йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, студенту курс з навчальної дисципліни не зараховується і йому виставляється оцінка “недопущений” за національною шкалою і F за шкалою ЄКТС. У такому випадку студенту пропонується пройти повний курс повторно.

Залік отримує студент, що виявив знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вмів виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з рекомендованою літературою. Підсумкова оцінка розраховується за накопичувальною системою. При цьому максимальна кількість балів встановлюється наступним чином: за змістовий модуль №1 – 40 балів; за змістовий модуль №2 – 40 балів. Білет для проведення заліку складається з 4 питань, кожне з яких оцінюється максимально у 5 балів.

Шкала оцінювання згідно ЄКТС та національна

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		іспит (залік)
90 – 100	A	відмінно (зараховано)
82 – 89	B	добре (зараховано)
75 – 81	C	
64 – 74	D	задовільно (зараховано)
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання (не зараховано)

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності (<https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>) з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково-педагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як: повторне проходження оцінювання (підсумковий модульний контроль, підготовка індивідуального завдання за іншою темою тощо).

Перевірка усіх індивідуальних робіт здобувачів на наявність академічного плагіату проводиться викладачем або спеціально призначеним для цього працівником УжНУ за допомогою програмного продукту, що використовується в УжНУ з визначення рівня унікальності роботи.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Національна система вищої освіти

Загальні засади побудови системи вищої освіти в Україні

Напрями вдосконалення вищої освіти

Структура системи вищої освіти в Україні

Управління вищою освітою

Тенденції розвитку зарубіжної вищої освіти

Тема 2. Основні риси вузівської освіти

Зміст освіти. Стандарт вищої освіти. Поняття навчального плану, навчальної програми

Доктрина безперервної освіти

Специфіка дистанційного навчання

Тема 3. Сутність процесу навчання у вищій школі

Сутність процесу навчання. Закономірності навчання у вищій школі

Принципи і правила навчання у вищій школі

Структура знань студентів

Особистісно орієнтоване та розвивальне навчання у вищій школі

Тема 4. Типологія і характеристика методів і засобів навчання у закладі вищої освіти

Зміст методів навчання у вищому навчальному закладі

Класифікація методів навчання

Дидактичні функції засобів навчання у вищій школі

Модуль 2. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тема 1. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі

Поняття лекції у вищій школі.

Загально-дидактичні вимоги до лекції у вищій школі.

Методика розробки і викладання лекції.

Тема 2. Практичне, лабораторне, семінарське заняття, практика студентів, як форми організації навчання у вищій школі

Практичні заняття як необхідна складова у підготовці конкурентоспроможного фахівця

*Лабораторне заняття як ефективний спосіб формування практичних умінь і навичок
Семінарські заняття як форма взаємодії та спілкування учасників педагогічного процесу
Факультативи, спецкурси і спецсемінари як форми організування навчання
Організація, структура і методика проведення практики студентів*

Тема 3. Сутність і структура самостійної навчальної діяльності студентів

Поняття самостійної роботи студентів.

Види самостійної роботи студентів

Методика організації самостійної роботи.

Контроль за самостійною роботою студентів

Тема 4. Сучасні освітні технології у вищій школі

Технології традиційного та проблемного навчання.

Технології дослідницького навчання у вищій школі

Імітаційні технології навчання.

Технологія розвитку критичного мислення.

Технології інформаційного та програмованого навчання.

Тема 5. Складові, функції та види контролю навчальної діяльності студентів

Складові, функції та види контролю навчальної діяльності студентів

Методи та форми контролю

Системи оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів

Зарубіжний досвід оцінювання успішності студентів

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання - денна:				
	Усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські)	практичні (лабораторні)	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1					
Тема 1. Національна система вищої освіти		2			6
Тема 2. Основні риси вузівської освіти		2			6
Тема 3. Сутність процесу навчання у вищій школі		2			6
Тема 4. Типологія і характеристика методів і засобів навчання у закладі вищої освіти		4		2	12
Модульна контрольна робота		2			
Разом за I модуль		12		2	30
Модуль 2					
Тема 1. Методика підготовки та проведення лекцій у вищій школі		2		2	8
Тема 2. Практичне, лабораторне, семінарське заняття, практика студентів, як форми організації навчання у вищій школі		2			6

Тема 3. Сутність і структура самостійної навчальної діяльності студентів	2	6	6
Тема 4. Сучасні освітні технології у вищій школі	2		6
Тема 5. Складові, функції та види контролю навчальної діяльності студентів	2	9	6
Модульна контрольна робота	2		
Разом за II модуль	12	2	32
Разом за 1,2 семестр	24	4	62

5.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи і засоби навчання	2
2	Методика підготовки та проведення занять у вищій школі	2
Разом		4

5.4. Самостійна робота

Самостійна робота магістра є одним із засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення цієї дисципліни. Основними напрямками самостійної роботи магістрів з навчальної дисципліни «Дидактика вищої школи» є опрацювання рекомендованої літератури, а також вивчення окремих питань, винесених на самостійне опрацювання.

№	Назва роботи	Кількість годин
1	Проробка лекційного матеріалу.	32
2	Підготовка до практичних занять	8
3	Проробка питань програми, які не викладались на лекціях	14
4	Виконання домашніх завдань	8
Разом		62

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, інтернет-мережа, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази) : сайти Міністерства освіти і науки України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Наочні засоби: мультимедійні презентації у програмі Microsoft Office Power Point; відеоматеріали з каналу Youtube; зразки друкованих медіа джерел, схематизованих навчально-методичних матеріалів і довідкових статей; роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.

Технічні засоби: лекційний курс передбачає використання технічних засобів навчання, комп'ютерних проєкторів. Для дистанційного навчання використовується Moodle(e-learn.uzhnu.edu.ua) та Google Meet.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник для викладачів; аспірантів, студентів магістратури. Вид.3-єК. : Кондор, 2018. 272 с.
2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с
3. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : підручник / І. В. Зайченко. - 3-є вид., переробл. і доп. – Київ : Ліра-К, 2018. – 512 с.
4. Кайдалова Л. Г. та ін. К 12 Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник. Х. : НФаУ, 2019. 248 с.
5. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / В. В. Каплінський. – Київ : КНТ, 2017. – 225 с.
6. Майборода В.А. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посіб. / Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
7. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. К. : ЦУЛ, 2017. 232 с.
8. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / В.Л.Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 472 с.

Допоміжна література

9. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки школи : навч. посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання для студ. магістратури К. : Центр навч. л-ри, 2015. 398 с.
10. Кучерявий О. Г. Модульно-розвивальне навчання у вищій школі : аспекти проектування. Донецьк : ДонНУ, 2016. 304 с.
11. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посіб. К. : Вища шк., 2015. 239 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

12. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <http://www.mon.gov.ua/>
13. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс]. – Точка доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
14. Закон України «Про вищу освіту»: [Електронний ресурс]. – Точка доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
15. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Результати перегляду

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ Різак В.М.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ Різак В.М.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ Різак В.М.
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами (Додаток).
(потрібне підкреслити)

протокол №____ від «____» _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ Різак В.М.
(підпис) (Прізвище ініціали)